

Zahraníční politika USA po prezidentských volbách

05.ledna 2005 Ladislav Mrklas

Ve středu 8. prosince uspořádalo CEVRO poslední (v pořadí již šestý) letošní diskusní výjezd do metropole Moravskoslezského kraje. Stejně jako v minulých měsících jeho hosté nejprve navštívili akademickou půdu a v podvečer pak debatovali s veřejností.

Americká politika 2004

Tématem obou debat byla americká politika. Pozvání přijali dva přední čeští odborníci na tuto problematiku – komentátor Radia Svobodná Evropa Jefim Fištejn a ředitel Mezinárodního politologického ústavu v Brně Břetislav Dančák, který v minulých měsících poznával americkou politiku v rámci své postdoktorské stáže v USA. Jako první se ujal slova Jefim Fištejn. Ve svém bryskním komentáři připomněl, že výsledky prezidentských i kongresových voleb jsou pokračováním „konzervativní revoluce“, kterou USA (a spolu s nimi i velká část západního světa) procházejí již po několik let, ne-li dokonce desetiletí. Dále hovořil o významných změnách, kterými prochází americká společnost, již výrazně ovlivňuje imigrační politika, zejména pak příliv tzv. Hispánců. Jefim Fištejn připomněl změny v hodnotové a tím i politické orientaci etnických, jazykových a náboženských menšin v americké společnosti. Menšiny, které až donedávna patřily k volebním oporám liberálnější Demokratické strany, dnes do značné míry tvoří volební základnu republikánů. Jako jedno z dalších vysvětlení Jefim Fištejn vidí také fakt, že demokraté svými ostrými výpady vyprovokovali k volební účasti tradiční oporu konzervativní pravice – tzv. kukuřičnou Americkou, neboli hluboce věřící farmáře ze států na jihu a ve středu USA, kteří se voleb zpravidla neúčastní.

Bush po 11. září

Břetislav Dančák hovořil o proměně prezidenta Bushe po 11. září, kdy se z nevýrazného prezidenta zahleděného do drobných domácích problémů fakticky stal „vůdcem Ameriky a světa“. Upozornil i na to, že demokraté po celé čtyři roky nenašli žádného skutečného protikandidáta a nakonec se nevyhnuli ani bratrovražednému souboji o nominaci. I Břetislav Dančák se zabýval proměnou hodnot různých částí americké společnosti, které dobře symbolizují např. významní úředníci Bushova aparátu – Afroameričané Colin Powell a Condoleeza Riceová nebo Hispánci Gonzales. Politolog připomněl své zkušenosti z amerických univerzit, kde dnes panuje zcela odlišná atmosféra než před třiceti až čtyřiceti lety. Tehdy byl profesorský sbor většinou konzervativní a studenti ovlivnění Vietnamem a hippies naopak levicoví. Dnes je tomu právě naopak, neboť profesorský sbor tvoří studentští revolucionáři z 60. let. Nezřídka se tak stává, že studenti vypískávají své profesory pro jejich levicovost. A často jsou to právě studenti, jejichž původ není evropský.

Oba hosté se také shodli na tom, že Evropa byla tak zklamaná Bushovým vítězstvím zejména proto, že uvěřila tomu, že by jej Kerry mohl porazit. Kerry však měl v samotné Americe velké problémy s tím, aby jej vůbec považovali za „pravého Američana“.

Úvodní vystoupení obou mluvčích vyvolala jak na půdě Ostravské univerzity, tak v sídle moravskoslezské ODS řadu velmi různorodých dotazů i nesouhlasných připomínek. Na přetřes přišla témata globálního rozměru i témata ryze americká, euroatlantická nebo dokonce česká. Obě setkání, kterých se celkově zúčastnilo více než šedesát osob, tak vyústila ve velmi živé debaty, v nichž často padaly velmi protichůdné názory.

Ostravská diskusní fóra budou probíhat i po novém roce, konkrétně odstartují druhou únorovou středu.